

V Bruselu dne 5.6.2024
COM(2024) 231 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ,

Výroční zpráva o činnostech Evropské unie v oblasti výzkumu a technologického rozvoje a o monitorování programů Horizont Europe and Horizont 2020 v roce 2023

1. SOUVISLOSTI

Tato zpráva poskytuje nikoli vyčerpávající přehled klíčových činností EU v oblasti výzkumu a inovací v roce 2023 a poznatků z monitorování programů Horizont Evropa, Horizont 2020 a programu Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu.

Byla vypracována v souladu s článkem 190 [Smlouvy o fungování Evropské unie](#) a článkem 7 [Smlouvy o Euratomu](#) ve spojení s článkem 50 [nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2021/695](#), kterým se zavádí [rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa](#), a článkem 12 [nařízení Rady \(Euratom\) 2021/765](#), kterým se zavádí [Program Evropského společenství pro atomovou energii pro výzkum a odbornou přípravu](#).

2. POLITICKÉ SOUVISLOSTI A VÝVOJ POLITIKY

Rok 2023 byl rokem mnoha globálních výzev. Změna klimatu, úbytek biologické rozmanitosti, znečištění, digitální transformace, zdravotní hrozby a stárnutí populace vyvolaly silnou poptávku po řešeních založených na výzkumu a inovacích. Tvorbu politiky v oblasti výzkumu a inovací rovněž ovlivnila, nestabilní geopolitická situace, zejména ruská útočná válka proti Ukrajině.

2.1 Ukrajina a vnitřní bezpečnost EU

Komise pokračovala v poskytování [podpory Ukrajině](#) a zaměřila se na tři klíčové cíle:

1. podporovat vědu a ukrajinské výzkumné pracovníky na Ukrajině a v útočišti;
2. urychlit úsilí Ukrajiny o integraci do EU v oblasti výzkumu a inovací;
3. podpořit úlohu výzkumu a inovací v klíčových politických a operačních rámcích na podporu obnovy Ukrajiny.

[Návrh nařízení o zřízení nástroje pro Ukrajinu](#), který předložila Komise, obsahuje důležité odkazy na obnovu výzkumné infrastruktury.

V prosinci byla v Kyjevě otevřena kancelář programu Horizont Evropa, která bude propagovat možnosti financování a podporovat žadatele. Akce sloužila také jako politické zahájení iniciativy s prostředky výši 20 milionů EUR na podporu ukrajinských průlomových inovátorů.

Za účelem zvýšení vnitřní bezpečnosti EU, ochrany jejího obyvatelstva a kritické infrastruktury před kybernetickými a fyzickými hrozbami a zvýšení odolnosti vůči katastrofám byla přijata následující opatření:

- EU vypracovala svou první [víceletou strategickou politiku evropské integrované správy hranic](#) na období 2023–2027, ve které výzkum a inovace představují průřezovou složku na podporu opatření, jako je provádění kontrol na hranicích;
- Evropský parlament a Rada se dohodly na [mandátu pro novou Agenturu EU pro drogy](#), jejíž úkoly zahrnují různé činnosti v oblasti výzkumu a inovací;
- Komise zveřejnila [sdělení o boji proti potenciálním hrozbám, které představují drony](#), v němž uvádí, jakým způsobem se výzkum financovaný EU zabývá hrozbami, které představují drony;
- Komise uspořádala [výzkumnou akci v oblasti bezpečnosti](#), na které se sešlo více než 1 000 tvůrců politik, výzkumných pracovníků, odborníků z oblasti bezpečnosti

a zástupců průmyslu, aby diskutovali o tom, jak může výzkum v oblasti bezpečnosti zvýšit odolnost EU;

- byl přijat [Program Unie pro bezpečnou konektivitu na období 2023–2027](#) s cílem poskytnout EU satelitní komunikační služby ve vesmíru založené na výzkumu a inovacích;
- Rada schválila revidovanou [Strategii EU pro námořní bezpečnost](#) a její akční plán zahrnující četná opatření týkající se výzkumu a inovací, jehož cílem je řešit nové bezpečnostní hrozby.

2.2 Otevřená strategická autonomie EU, hospodářská bezpečnost a mezinárodní spolupráce

Cílem [Strategie hospodářské bezpečnosti EU](#) v souladu s [globálním přístupem k výzkumu a inovacím](#) je zajistit jak hospodářskou otevřenost EU, tak bezpečnost výzkumu. Výzkum a inovace hrají klíčovou roli v každé ze tří priorit této strategie, tedy při podpoře, ochraně a partnerství.

Podpora:

Strategie hospodářské bezpečnosti podporuje konkurenceschopnost tím, že prostřednictvím programu Horizont Evropa investuje do strategických technologií, které mají zásadní význam pro hospodářskou bezpečnost, jako jsou pokročilé polovodiče a kvantová výpočetní technika.

[Platforma strategických technologií pro Evropu](#) navrhla finanční podporu kritických technologií a zvýšení odolnosti EU. Komise rovněž navrhla [akt o kritických surovinách](#) a [akt o průmyslu pro nulové čisté emise](#), které podporují více výzkumu a inovací v oblastech, jež zvýší odolnost EU.

Ochrana:

Zlepšení bezpečnosti výzkumu je klíčem k ochraně otevřené strategické autonomie EU, protože zajišťuje systematické prosazování stávajících nástrojů a zjišťuje a odstraňuje zbývající nedostatky. V roce 2023 platila tato opatření:

- [bezpečnostní hodnocení](#) projektů programu Horizont Evropa zahrnovalo kontrolu 118 návrhů (z toho 68 v roce 2022), z nichž 20 prošlo procesem bezpečnostní kontroly ve spolupráci s národními bezpečnostními experty;
- nařízení o programu Horizont Evropa umožnilo omezit účast za účelem ochrany strategických aktiv, zájmů, autonomie nebo bezpečnosti EU (čl. 22 odst. 5);
- v souladu se [souborem nástrojů pro řešení zahraničního vměšování v oblasti výzkumu a inovací](#) Komise uspořádala cvičení pro vzájemné učení o zahraničním vměšování do výzkumu a inovací, kterého se zúčastnili zástupci čtrnácti členských států.

Partnerství:

Komise posílila spolupráci v oblasti výzkumu a inovací:

- se Spojenými státy, a to [obnovením dvoustranné dohody o vědeckotechnické spolupráci](#);

- s Latinskou Amerikou a Karibikem, kde byl na meziregionálním [setkání vyšších úředníků](#) zahájen vývoj nového strategického plánu spolupráce;
- s Africkou unií (AU) prostřednictvím [Inovačního programu AU-EU](#), jehož cílem je přeměnit inovační kapacitu EU a AU s cílem podpořit udržitelná pracovní místa a růst;
- s Indií zřízením pracovní skupiny pro čistou a ekologickou energii v rámci [Rady EU–Indie pro obchod a technologie](#);
- s [Transatlantickou aliancí pro oceánský výzkum a inovace](#), včetně Norska a Spojeného království.

V souladu se společným sdělením [EU–Čína – Strategický výhled](#) Komise pokračovala v diskusích o budoucí spolupráci mezi EU a Čínou v oblasti výzkumu a inovací.

2.3 Ekologická a digitální transformace

Boj proti změně klimatu zůstal i v roce 2023 jednou z hlavních priorit, o čemž svědčí četné činnosti EU v oblasti výzkumu a inovací, které poskytují vědomostní základnu pro provádění [Zelené dohody pro Evropu](#):

- Komise zveřejnila [průmyslový plán Zelené dohody společně s aktem o průmyslu pro nulové čisté emise a aktem o kritických surovinách](#), aby zvýšila konkurenceschopnost evropského průmyslu pro nulové čisté emise a podpořila transformaci na klimatickou neutralitu konkrétními opatřeními v oblasti výzkumu a inovací, například v oblasti zeleného vodíku;
- byly přijaty nové právní předpisy EU, jako např. [Iniciativa pro letecká paliva ReFuelEU](#), [Iniciativa pro námořní paliva FuelEU](#) a [nařízení o infrastruktuře pro alternativní paliva](#);
- v lednu Komise předložila [Novou dohodu pro opylovače](#) na podporu výzkumu opylovačů a příčin a důsledků jejich úbytku;
- v červenci Komise předložila [návrh směrnice o monitorování a odolnosti půdy](#) a v listopadu [návrh nařízení o rámci pro monitorování odolnosti evropských lesů](#) s cílem zajistit lepší znalosti o evropských lesích;
- důležitá úloha výzkumu a inovací EU při podpoře systémového přizpůsobování se změně klimatu je uznána v dokumentu [Zpráva o provádění strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu](#), který doprovází [Zprávu o pokroku EU při provádění klimatických opatření za rok 2023](#);
- vylepšený design aukcí a necenová kritéria pro zadávání zakázek podporující inovace jako součást [Evropského akčního plánu pro větrnou energii](#);
- [Akční plán EU pro elektrizační soustavy](#) uvádí, že výzkum a inovace jsou klíčové pro modernizaci elektrických sítí na inteligentní sítě, které budou digitální, monitorované v reálném čase, dálkově ovládané a kyberneticky bezpečné;
- [Sdělení o revizi strategického plánu pro energetické technologie](#) podporuje rozvoj čistých, účinných a nákladově konkurenceschopných energetických technologií prostřednictvím spolupráce v oblasti výzkumu čisté energie;
- akce v rámci [Nového evropského programu inovací](#) v oblasti nízkouhlíkových technologií, oběhového hospodářství a digitální transformace přispěly k dosažení cílů zelené a digitální transformace;
- v prosinci Komise přijala přístup „jedna látka, jedno posouzení“, který obsahuje tři legislativní návrhy na zlepšení znalostní základny o chemických látkách;

- EU rozšířila oblast působnosti a velikost [Inovačního fondu](#), klíčového nástroje EU pro financování využívání výsledků výzkumu a inovací a zavádění technologií pro nulové čisté emise a inovativních technologií pro dekarbonizaci Evropy;
- návrh týkající se [práva na opravu](#) a iniciativy týkající se [mikroplastů](#), které vycházejí z výsledků projektů EU v oblasti výzkumu a inovací zaměřených na zlepšení oběhového hospodářství výrobků a prevenci znečištění mikroplasty;
- [třetí konference AgriResearch](#) určila budoucí výzkum a inovace v zemědělství, lesnictví a venkovských oblastech;
- v rámci [iniciativy Food 2030](#) se v prosinci konala konference a byla vydána [zpráva](#), která nastiňuje cesty výzkumu a inovací k transformaci potravin;
- Komise přijala [balíček týkající se rybolovu a oceánů](#), včetně [akčního plánu pro mořské prostředí](#) s částí zaměřenou na posílení výzkumu a inovací;
- v roce 2023 byly přijaty [cesty transformace pro chemické látky](#), [stavebnictví](#) a [textil](#), které určují konkrétní výzkumná opatření umožňující zelenou transformaci;
- [Evropský akt o čipech](#) vstoupil v platnost v září 2023 s cílem zvýšit konkurenceschopnost a odolnost Evropy prostřednictvím intenzivních výzkumných činností v oblasti polovodičových technologií a jejich uplatnění;
- Komise přijala [sdělení](#) o dlouhodobé konkurenceschopnosti EU, které zdůrazňuje výzkum a inovace jako jednu z hlavních hnacích sil dlouhodobé konkurenceschopnosti. Navrhuje například daňové pobídky, partnerství veřejného a soukromého sektoru a rozsáhlé projekty, zejména v klíčových oblastech čistých technologií, digitalizace a biotechnologií.

2.4 Partnerství s členskými státy

Na začátku prosince bylo z 613 milníků souvisejících s výzkumem a inovacemi, kterých musí členské státy dosáhnout, aby mohly obdržet odpovídající platby z [Nástroje pro oživení a odolnost](#), dosaženo 87 (přibližně 14 %). Členskými státem bylo vyplaceno 5,98 miliardy EUR, což představuje přibližně 12,5 % celkové podpory přidělené na výzkum a inovace (48 miliard EUR).

V roce 2023 byly dvoustranné diskuse mezi Komisí a členskými státy upevněny prostřednictvím [posílených dialogů](#), jejichž cílem je vytvořit přístupy přizpůsobené jednotlivým zemím.

EU rovněž poskytla členskými státem podporu při zlepšování jejich systému výzkumu a inovací prostřednictvím koordinovaného zavádění [nástroje na podporu politik](#). To zahrnovalo konkrétní projekty pro Chorvatsko, Řecko a Rumunsko a zahájení vzájemného učení v oblasti zapojení občanů, výzkumných misí EU, předpovídání, zhodnocování znalostí a průmyslové dekarbonizace.

V zájmu zvýšení atraktivity kariéry ve výzkumu přijala Komise v červenci [návrh doporučení Rady o evropském rámci pro přilákání a udržení výzkumných, inovačních a podnikatelských talentů v Evropě](#).

Pro dohled nad prováděním nového Evropského výzkumného prostoru (EVP) byl zaveden systém monitorování a podávání zpráv a v listopadu byla zveřejněna první [zpráva o monitorování EVP na úrovni EU](#).

V rámci části programu Horizont Evropa „[rozšiřování účasti](#)“ se v méně úspěšných zemích konalo několik cílených informačních dnů.

V srpnu Komise přijala [třetí zprávu o uplatňování nařízení o konsorciu evropské výzkumné infrastruktury](#), které se stalo právním nástrojem pro iniciativy v oblasti infrastruktury.

2.5 Přímé akce prováděné Společným výzkumným střediskem Komise

Společné výzkumné středisko (JRC) podpořilo řadu iniciativ Komise a kromě mnoha jiných aktivit také:

- zahájilo činnost [střediska EU, které se zabývá celosvětovým odlesňováním a znehodnocováním lesů](#) a pomůže je chránit a obnovovat;
- zahájilo činnost [Evropského střediska pro algoritmickou transparentnost](#), které bude podporovat úsilí v oblasti regulace digitálních služeb;
- přispělo ke [Zprávě o strategickém výhledu z roku 2023](#), která vychází ze zprávy [v oblasti vědy a politiky o sociálních a ekonomických možnostech při přechodu k udržitelnosti](#);
- spustilo [Atlas migrace](#), který poskytuje údaje o migraci a obsahuje tematickou část o lidech vysídlených z Ukrajiny po ruské útočné válce.

3. PROVÁDĚNÍ A MONITOROVÁNÍ PROGRAMU HORIZONT EVROPA A EURATOMU

3.1. Program Horizont Evropa v roce 2023 – hlavní body a nové funkce

V březnu Komise změnila „hlavní“ pracovní program programu Horizontu Evropa na období 2023–2024, aby dále podpořila výzkum a inovace na podporu občanské bezpečnosti pro společnost a obnovitelné energie, a navýšila rozpočet pracovního programu o přibližně 55 milionů EUR na celkovou částku přesahující 13,5 miliardy EUR.

Komise zavedla [nové kritérium způsobilosti](#) pro plány rovnosti žen a mužů a vytvořila nové [ocenění EU pro šampiony v oblasti rovnosti žen a mužů \(EU Award for Gender Equality Champions\)](#).

Přidružení k programu Horizont Evropa

V roce 2023 se počet [přidružených zemí](#) zvýšil na sedmnáct. V lednu 2024 se osmnáctou přidruženou zemí stalo Spojené království.

Nový Zéland byl přidružen se zpětnou platností od 1. ledna 2023, a stal se tak první přidruženou zemí mimo zeměpisnou blízkost EU.

Vedoucí představitelé na [summitu EU a Kanady](#) oznámili ukončení věcných jednání. Očekává se, že dohoda o přidružení Kanady k programu Horizont Evropa bude podepsána v polovině roku 2024.

V listopadu Komise schválila [společné ujednání](#) vyjednané mezi EU a Švýcarskem, které umožnilo předběžné rozhovory o přidružení Švýcarska.

Zahájení formálních jednání o přidružení s Korejskou republikou bylo oznámeno na květnovém [summitu mezi EU a Koreou](#).

Jednání s Japonskem a Singapurem o možnostech přidružení k programu Horizont Evropa pokračovala na technické úrovni.

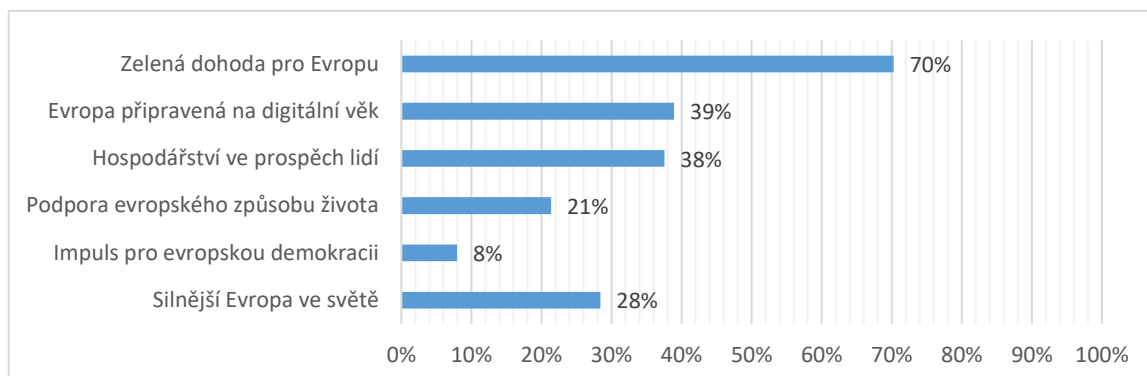
3.2. Údaje z monitorování programu Horizont Evropa

Výzvy a témata

Zdroj: Údaje CPS získané dne 9. 1. 2024

284 výzev k předkládání návrhů vyhlášených do konce roku 2023 v rámci hlavních pracovních programů Horizontu Evropa na období 2021–2022 a 2023–2024 zahrnovalo celkem 1 581 výzkumných témat s rozpočtem 25,6 miliardy EUR. Do konce roku 2023 bylo plně vyhodnoceno 77 % těchto výzev.

Cílem navrhovaných témat bylo přilákat projekty v oblasti výzkumu a inovací, které pomohou řešit [priority Komise na období 2019–2024](#). Přibližně 28 % témat podporovalo nebo vyžadovalo mezinárodní spolupráci.

Obr. č. 1: Procento témat, která se zabývají politickými prioritami Komise

Pracovní program [Evropské rady pro výzkum](#) vyhlásil čtyři výzvy ke grantům v oblasti hraničního výzkumu s celkovým rozpočtem 2,12 miliardy EUR. Výzvy byly vyhlášeny a plně vyhodnoceny.

[Evropská rada pro inovace](#) otevřela možnosti financování průlomových inovátorů ve výši přibližně 1,6 miliardy EUR prostřednictvím tří hlavních režimů financování: nástroje [EIC Pathfinder](#) (343 milionů EUR), nástroje [EIC Transition](#) (128 milionů EUR) a nástroje [EIC Accelerator](#) (1,13 miliardy EUR).

Návrhy projektů a míra úspěšnosti

Zdroj: Přehled návrhů programu Horizont ze dne 2. 1. 2024

O program byl i nadále velký zájem a v období 2021–2023 bylo podáno¹ přibližně **64 000 způsobilých návrhů**. Celková kvalita návrhů zůstala stabilní, přičemž polovina způsobilých návrhů (33 637, 52,6 %) dosáhla prahové hodnoty pro hodnocení a externí odborníci je vyhodnotili jako vysoce kvalitní.

Míra úspěšnosti návrhů se zvýšila na 17,3 % (z 15,9 % na konci roku 2022 a 11,9 % v rámci programu Horizont 2020). K financování bylo vybráno více než 11 000 návrhů v celkové výši 32,6 miliardy EUR.

Dvě třetiny (67,2 %) všech vysoce kvalitních návrhů však stále postrádají finanční prostředky. K financování všech vysoce kvalitních návrhů, které byly předloženy v letech 2021–2023, by byla zapotřebí dodatečná částka ve výši přibližně 54,4 miliardy EUR.

Podepsané granty

Zdroj: Přehled projektů programu Horizont ze dne 2. 1. 2024

Po vyhodnocení návrhů již bylo prostřednictvím **10 674 grantů** přiděleno **30,8 miliardy EUR**. Některé granty byly na konci roku 2023 stále v procesu přípravy. Průměrná částka grantu je 2,9 milionu EUR, což je více než v programu Horizont 2020 (1,8 milionu EUR). Průměrná výše finančních prostředků EU přidělených na granty s jedním příjemcem (44 % grantů) činí přibližně 1,2 milionu EUR, zatímco u

¹ Pouze v rámci uzavřených a plně vyhodnocených výzev.

kolaborativních grantů (56 % grantů) je to přibližně 4,2 milionu EUR. Průměrně se na kolaborativních grantech podílí jedenáct účastníků.

Část programu	Způsobilé návrhy	Vybrané návrhy	Úspěšnost návrhů (% způsobilých)	Příspěvek EU požadovaný ve vybraných návrzích (v milionech EUR)	Podepsané granty	Příspěvek EU v podepsaných grantech (v milionech EUR)	Průměrná velikost projektu (počet účastníků)	Průměrná velikost grantu (v milionech EUR)
Pilíř 1 – Excelentní věda								
Evropská rada pro výzkum	22 856	3 235	14,2 %	5 621	2 903	4 990	1,2	1,7
Akce „Marie Curie-Skłodowska“	17 914	2 947	16,5 %	1 684	3 090	1 719	4	0,6
Výzkumné infrastruktury	233	130	55,8 %	870	132	873	22,5	6,6
Pilíř II – Globální výzvy a konkurenceschopnost evropského průmyslu								
Klaster 1 – Zdraví	2 012	438	21,8 %	3 469	439	3 408	15,5	7,8
Klaster 2 – Kultura, kreativita a inkluzivní společnost	1 591	246	15,5 %	815	225	667	11,8	3,0
Klaster 3 – Civilní bezpečnost pro společnost	650	94	14,5 %	424	100	428	16,7	4,3
Klaster 4 – Digitální oblast, průmysl a vesmír	4 419	906	20,5 %	5 568	891	5 223	14,2	5,9
Klaster 5 – Klima, energetika a mobilita	3 834	852	22,2 %	6 704	837	6 228	16,7	7,4
Klaster 6 – Potraviny, bioekonomika, přírodní zdroje, zemědělství a životní prostředí	2 221	582	26,2 %	3 637	540	3 002	18	5,6
Pilíř III – Inovativní Evropa								
Evropská rada pro inovace*	5 631	843	15,0 %	1 356	830	2 165	3,2	2,6
Evropské inovační ekosystémy	1 148	247	21,5 %	232	250	224	3	0,9
Evropský inovační a technologický institut**	21	18	85,7 %	1 173	17	913	9,7	není relevantní
Rozšiřování účasti a posílení Evropského výzkumného prostoru								
Rozšiřování účasti a šíření excelence	1 135	404	35,6 %	807	344	796	4,1	2,3
Reformy a zlepšení evropského systému výzkumu a inovací	233	84	36,1 %	251	76	166	12,2	2,2
Celkem pro Horizont Evropa	63 898	11 026	17,3 %	32 610	10 674	30 802	6,8	2,9

Tabulka 1: Návrhy a podepsané granty podle pilířů a částí programu (Zdroj: návrhy na výzkum a inovace a přehledy projektů v oblasti výzkumu a inovací, ke dni 2. 1. 2024)

* Údaje pro nástroj EIC Accelerator jsou neúplné (počet návrhů) nebo chybí (ponechaný příspěvek EU, výzvy na období 2021–2022)

** Číselné údaje se vztahují pouze na „obálkové“ granty pro znalostní a inovační společenství Evropského inovačního technologického institutu

Řešení politických priorit EU

Zdroj: [Programové prohlášení programu Horizont Evropa](#)

Výzkum a inovace hrají významnou roli při urychlování ekologické transformace. Předběžné údaje z monitorování v kombinaci s odhadovanými údaji pro rok 2023 zatím ukazují, že příspěvek programu Horizont Evropa v oblasti klimatu se do konce roku 2023 bude blížit 35 %. Předběžné odhady *ex post* ukazují, že výdaje na biologickou rozmanitost vzrostly ze 7,9 % v roce 2021 na 8,7 % v roce 2023.

Investice programu Horizont Evropa do digitální transformace na období 2021–2023 se odhadují až na 14 053,2 milionu EUR, což představuje 40 % rozpočtu programu Horizont Evropa na tyto roky.

V roce 2023 bylo přiděleno 50 milionů EUR na projekty, jejichž hlavním cílem je zlepšení rovnosti žen a mužů, a přibližně 1,7 miliardy EUR na projekty, které k ní nějakým způsobem přispívají.

Žadatelé a příjemci

Zdroj: *Přehled projektů programu Horizont ze dne 2. 1. 2024*

Do projektů podepsaných v prvních třech letech programu se zapojilo přibližně 21 894 různých účastníků ze **163 různých zemí**, z toho 34,1 % tvořily malé a střední podniky.

Přibližně 82,3 % podaných způsobilých žádostí pochází z členských států a téměř 25 % těchto žádostí pochází ze [zemí rozšiřování účasti](#).

Subjekty se sídlem v přidružených zemích podaly 6,1 % žádostí a subjekty se sídlem ve třetích zemích, z nichž polovinu tvořily organizace se sídlem ve Spojeném království, podaly 11,7 % všech žádostí.

Skupina zemí	Žádosti ve způsobilých návrzích	% z celkového počtu žádostí	Úspěšnost využití	Účast na podepsaných grantech	% všech účastí	Příspěvek EU v podepsaných grantech (v milionech EUR)	% celkového příspěvku EU v podepsaných grantech
Členské státy	268 153	82,3 %	22,1 %	61 008	84,3 %	28 334	92 %
<i>Země, které nepatří do rozšiřování účasti</i>	205 413	63,0 %	22,8 %	48 378	66,9 %	24 141	78,4 %
<i>Země rozšiřování účasti</i>	62 740	19,3 %	19,8 %	12 630	17,5 %	4 193	13,6 %
Přidružené země	19 761	6,1 %	19,6 %	3 929	5,4 %	2 024	6,6 %
Třetí země	37 999	11,7 %	21,6 %	7 392	10,2 %	444	1,4 %
CELKEM	325 913	100 %	21,9 %	72 329	100 %	30 802	100 %

Tabulka 2: původ žadatelů

Nejvyšší podíl účastníků pochází z vysokoškolských institucí (33,5 %), subjektů soukromého sektoru (30,5 %) a výzkumných organizací (22,5 %).

Počet **nových účastníků** programu se **zvýšil** z 36 % v roce 2022 na 47 %.

Celkově bylo subjektům sídlícím v členských státech přiděleno 28,3 miliardy EUR (92 % prostředků). Subjektům ze zemí rozšiřování účasti bylo poskytnuto 13,6 % prostředků. Subjektům sídlícím v přidružených zemích bylo přiznáno více než 2 miliardy EUR (6,6 %) a nepřidruženým třetím zemím 444 milionů EUR (1,4 %).

Malé a střední podniky získaly 20,6 % přiděleného rozpočtu programu Horizont Evropa (6,6 miliardy EUR), z toho 5,34 miliardy EUR v grantech (17 % přiděleného rozpočtu programu Horizont Evropa na granty) a 1,26 miliardy EUR v přímých investicích prostřednictvím fondu Evropské rady pro inovace.

První výsledky

Zdroj údajů: Přehled klíčových způsobů dosahování dopadu ze dne 2. 1. 2024

V rámci programu Horizont Evropa získalo podporu na zvyšování kvalifikace více než 59 000 výzkumných pracovníků, z nichž 45 % tvořily ženy. Tři roky po zahájení programu začaly financované projekty (489 projektů, tj. 4,5 % všech probíhajících projektů) přinášet výsledky. Projekty dosud přinesly 2 843 recenzovaných publikací a 1 804 [inovativních výsledků](#). V době této analýzy bylo uzavřeno pouze 174 projektů (1,6 %).

Zaměření na evropská partnerství

Zdroj údajů: Přehled projektů programu Horizont ze dne 2. 1. 2024

Do konce roku 2023 bylo vytvořeno 44 ze 49 partnerství uvedených v prvním strategickém plánu programu Horizont Evropa na období 2021–2024.

V rámci **deseti aktivních společných podniků** (institucionalizovaných partnerství na základě [článku 187 Smlouvy o fungování EU](#)) bylo podepsáno 345 grantů v celkové výši **2,9 miliardy EUR** (9,5 % prostředků programu Horizont Evropa poskytnutých v období 2021–2023). Do partnerství je zapojeno přibližně 3 000 různých organizací, z nichž dvě třetiny tvoří soukromé společnosti a 40 % malé a střední podniky. Dalších 2,75 miliardy EUR přinesli příjemci, což představuje 50 % investic v rámci projektu. V listopadu se osamostatnilo [Partnerství pro klinické zkoušky v evropských a rozvojových zemích v oblasti globálního zdraví \(Global Health European and Development Countries Clinical Trials Partnership\)](#), které je určeno ke studiu onemocnění souvisejících s chudobou a zanedbávaných infekčních onemocnění.

Pokud jde o **spolufinancovaná partnerství**, v rámci pilíře II byly podepsány grantové dohody s osmi konsorcií příjemců a v rámci pilíře III s jedním konsorciem v celkové výši 680 milionů EUR. Dalších osm partnerství se připravovalo. Partneri přispěli na výzkum a inovace 50 až 70 % prostředků (dalších 1,65 miliardy EUR).

Z programu Horizont Evropa byla částkou **3,1 miliardy EUR** (přibližně 10 %) podpořena **spoluprogramovaná partnerství** a partneři projektu přinesli další **0,5 miliardy EUR**. V letech 2021–2023 bylo financováno 460 projektů, do nichž se zapojilo 3 879 různých organizací, z nichž třetinu tvořily malé a střední podniky.

Zaměření na Evropský inovační a technologický institut (EIT)

Výsledky dosažené v roce 2023 zahrnovaly:

- magisterské a doktorské programy pod značkou EIT absolvovalo 1 576 osob;
- 72 začínajících podniků založili studenti programů EIT a 97 začínajících podniků vzniklo v rámci inovačních projektů EIT;
- 945 začínajících podniků získalo podporu [znalostních a inovačních společenství EIT](#);
- znalostní a inovační společenství EIT uvedla na trh 301 inovativních produktů nebo služeb.

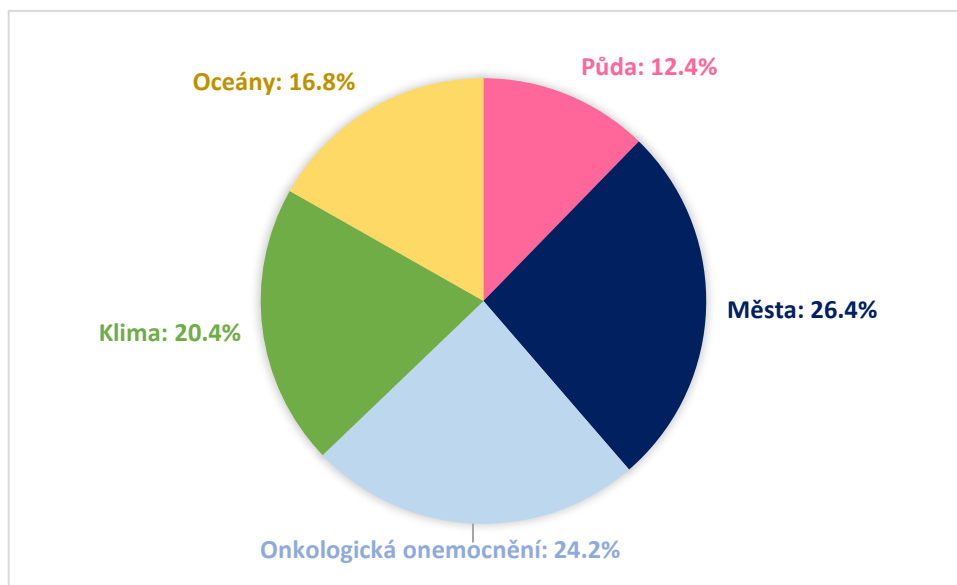
Zaměření na mise EU

Zdroj: Návrhy programu Horizont a přehledy projektů ze dne 2. 1. 2024

Bylo dokončeno hodnocení misí EU, které bylo uvedeno v prvním [sdělení](#) a které analyzovalo proces výběru, řízení, rozpočet, zaměření a dosavadní pokrok.

Do konce roku 2023 bylo vyhlášeno, uzavřeno a plně vyhodnoceno 36 výzev. Výzvy k předkládání návrhů přilákaly 856 způsobilých návrhů, z nichž 215 bylo vybráno k financování v celkové výši 1,7 miliardy EUR.

Bylo již podepsáno 173 grantů programu Horizont Evropa pro 2 386 účastníků v celkové výši 1,43 miliardy EUR, které byly rozděleny² mezi pět misí takto:

Obr. 2: Granty na mise v %

Přestože je ještě příliš brzy na to, aby bylo možné plně vyhodnotit dopad pěti cílených misí, lze již nyní konstatovat některé vybrané úspěchy:

- [Mise pro přizpůsobení se změně klimatu](#) zahájila činnost své prováděcí platformy, která poskytuje služby 311 regionům a místním orgánům. Prvních 21 projektů bylo

² Výdaje na horizontální projekty nebo společné projekty mezi misemi jsou rozděleny rovným dílem mezi mise, ke kterým projekty přispívají.

zahájeno a zabývalo se otázkami, jako je testování a demonstrace řešení pro odolnost vůči změně klimatu.

- Do začátku prosince se více než 2 000 jednotlivců a 370 organizací zavázalo k podpoře [mise „Dohoda o půdě pro Evropu“](#). K financování bylo vybráno dalších dvacet návrhů, včetně prvních živých laboratoří.
- [Mise „Obnova našich oceánů a vod“](#) zahájila projekt Portál služeb mise (Mission Service Portal). Téměř 600 akcí podepsalo listinu úkolů, práv a povinností.
- [Mise „Klimaticky neutrální a inteligentní města“](#) dosáhla významného milníku, když prvních deset zúčastněných měst získalo [značku mise](#).

3.3. Hlubková analýza: program Horizont Evropa – předběžné zprávy o monitorování a další studie

Komise zveřejnila [zprávu](#) a [informativní přehled](#) o účasti nových účastníků v rámcových programech EU pro výzkum a inovace a [informativní přehled](#) o klíčových údajích o provádění programu Horizont Evropa na období 2021–2022. Zveřejnila také zprávy o tom, jak programy výzkumu a inovací přispěly k [Mezivládní vědecko-politické platformě pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby](#) a k [Mezivládnímu panelu pro změnu klimatu](#).

3.4 Šíření a využívání

Program nadále využíval zavedené nástroje pro [šíření výsledků – platformu pro výsledky programu Horizont](#), [podporu výsledků programu Horizont](#), [službu CORDIS](#), [přehled programu Horizont](#) a [Inovační radar EU](#), aby poskytoval použitelné výsledky.

Prováděl také další činnosti v oblasti šíření výsledků:

- Komise udělila [cenu za inovace v oblasti bezpečnosti za rok 2023](#), která oceňuje vynikající příklady výzkumu a inovací, jež jsou přínosem pro bezpečnost občanů EU.
- V rámci dvaceti akcí na různá témata, od bioterorismu po odolnost vůči katastrofám, v rámci [Společenství pro evropský výzkum a inovace v oblasti bezpečnosti](#) se sešli tvůrci politik, výzkumní pracovníci a zástupci průmyslu a občanské společnosti, aby si vyměnili názory včetně šíření výsledků výzkumu v oblasti bezpečnosti.
- [Monitorovací a informační systém pro výzkum a inovace v dopravě](#) analyzoval výsledky evropských projektů výzkumu a inovací v oblasti mobility a dopravy.
- U příležitosti [Evropského roku dovedností](#) zveřejnila Komise [balíček výsledků služby Cordis](#), který představuje práci třinácti výzkumných projektů financovaných v rámci programu Horizont 2020 v oblasti odborné přípravy, změny kvalifikace a prohlubování dovedností.
- V březnu se v rámci iniciativy [Science is Wonderful!](#) setkala 4 000 žáků z celé Evropy s předními vědci.
- V září se ve 26 zemích konala [Evropská noc výzkumníků](#), která přilákala více než 1,5 milionu návštěvníků a ukázala dopad vědy na každodenní život lidí.
- V květnu byl akcí na vysoké úrovni završen projekt [Hlasy občanů pro přechod EU ke změně klimatu \(Citizen Voices for the EU Climate Transition\)](#), jehož výsledkem jsou vnitrostátní a evropské cestovní mapy určující konkrétní opatření, která mají být přijata za aktivní účasti občanů.

3.5 Provádění a monitorování programu Euratom na období 2021–2025

a) Přímé jaderné akce prováděné střediskem JRC

Středisko JRC podpořilo reakci Evropské komise na ruskou agresi proti Ukrajině tím, že provádělo monitorování radioaktivity v životním prostředí, jadernou bezpečnost a reakci na mimořádné události.

Středisko JRC spolupracovalo s [Agenturou pro jadernou energii](#) organizace OECD a přispělo ke zprávám a případovým studiím o malých jaderných reaktorech a jejich potenciální budoucí úloze při dekarbonizaci.

V oblasti alfa terapie pro léčbu rakoviny spoluorganizovalo středisko JRC s univerzitou v Pretorii [mezinárodní sympozium o cílené alfa terapii TAT12](#).

V rámci své prognostické činnosti provedlo středisko JRC mapování terénu pro jadernou bezpečnost a zabezpečení, které bylo zveřejněno ve [výroční zprávě](#).

Středisko JRC publikovalo 111 recenzovaných článků z oblastí jaderného výzkumu, jako je bezpečnost vyhořelého jaderného paliva, materiálů, nakládání s radioaktivním odpadem, lékařské aplikace nebo měření radiace v životním prostředí. V rámci programu Vzdělávacího střediska EU pro jadernou bezpečnost poskytlo členským státům třináct vzdělávacích kurzů.

b) Nepřímé akce programu Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu (granty)

V březnu přijala Komise [pracovní program Euratomu na období 2023–2025](#), v němž uvolnila 132 milionů EUR na výzkum pro zabezpečení dodávek energie do EU při zajištění nejvyšších bezpečnostních standardů. Na zahajovací akci Komise podepsala prohlášení [EU SMR 2030: Výzkum a inovace, vzdělávání a odborná příprava](#), které se zaměřilo na klíčovou roli výzkumu a inovací, vzdělávání a odborné přípravy pro rozvoj malých modulárních reaktorů.

V srpnu byl v rámci projektu [EURAMED Rocc-n-Roll](#) financovaného Euratomem představen strategický plán výzkumu lékařských aplikací ionizujícího záření pro lepší a individualizovanou zdravotní péči. Tento plán je jedním ze základních kamenů [Evropského plánu boje proti rakovině](#) a [Mise proti rakovině](#).

Partnerství EUROfusion spolufinancované Euratomem dosáhlo výzkumných cílů své třetí experimentální kampaně s deuteriem a tritiem na [společném evropském zařízení Torus](#). Experimenty zkoumaly procesy fúze a řídicí techniky v rámci příprav na budoucí fúzní elektrárny.

V září Komise vyhlásila výzvu k předkládání návrhů na ocenění [SOFT Innovation Prize](#) pro rok 2024, které je uznáním a prezentací inovací ve výzkumu jaderné fúze a oceněním vynikajícího výzkumu.

4. VÝHLED NA ROK 2024

V roce 2024 přijme Komise další strategický plán programu Horizont Evropa na období 2025–2027, v němž určí priority výzkumu a inovací pro druhou polovinu programu Horizont Evropa. Na jeho základě bude vypracován pracovní program programu Horizont Evropa na rok 2025.

V roce 2024 bude Komise nadále podporovat mise a partnerství EU a činnosti programu Horizont Evropa v oblasti výzkumu a inovací. Například během [Evropských dnů pro výzkum a inovace](#) si připomene 40 let rámcových programů EU pro výzkum a inovace a jejich úlohu při vytváření lepší budoucnosti.